

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“КРЕДИТУВАННЯ І КОНТРОЛЬ”
(для спеціалістів, магістрів)

Київ 2010

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Курс “Кредитування і контроль” — спеціальна дисципліна, що сприяє поглибленому вивченню базових активних банківських операцій студентами, які навчаються за магістерськими програмами “Фінанси”, “Банківська справа”, “Міжнародна економіка та банківська справа”, “Міжнародна економіка та фінанси”.

Мета курсу — оволодіння студентами комплексом знань і навичок у сфері банківського кредитування та організації контролю за діяльністю комерційних банків.

Вивчення дисципліни “Кредитування і контроль” допоможе студентам зрозуміти специфіку окремих етапів процесу кредитування, оцінити кредитну політику комерційного банку.

Завдання курсу — засвоєння студентами особливостей організації кредитного процесу в банку та специфіку окремих видів кредитних операцій: контокорентного кредиту, кредиту за овердрафтом, консорціального кредиту, споживчого та іпотечного кредиту, кредитів, пов'язаних з вексельним обігом, факторингу, лізингу, форфейтингу тощо, а також аналізу особливостей контролю достатнього рівня ліквідності та платоспроможності комерційних банків.

Курс “Кредитування і контроль” поглиблює та конкретизує знання, набуті студентами у процесі вивчення таких теоретичних і практичних дисциплін, як “Гроші та кредит”, “Фінанси”, “Банківські операції”, “Кредитно-розрахункові операції”, “Банківський менеджмент”, “Маркетинг у банках” і “Банківська статистика”.

Підготовлено доцентом кафедри банківської та страхової справи
А. О. Мілай

Затверджено на засіданні кафедри банківської та страхової справи (протокол № 5 від 09.11.05)

Перезатверджено на засіданні кафедри банківської і страхової справи (протокол № 14 від 24.06.08)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Мілай А. О. Навчальна програма дисципліни “Кредитування і контроль” (для спеціалістів, магістрів). — К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2010. — 20 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни “Кредитування і контроль”, план семінарських (практичних, лабораторних) занять, вказівки до виконання контрольної роботи, теми контрольних робіт, питання для самоконтролю, а також список літератури.

- © Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2010
- © ДП «Видавничий дім «Персонал», 2010

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“КРЕДИТУВАННЯ І КОНТРОЛЬ”

Назва змістового модуля і теми	Кількість годин, з них:						Примітка
	Лекції (Л)	Семінари (СЗ)	Практ. лаб. заняття (ПЗ, ЛЗ)	Інд. конт. роб. (ІКР)	Самост. робота студентів та (СРС)	Фор-ма контролю	
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль І. Теоретичні основи банківського кредитування та характеристика банківських ризиків							
1 Засади банківського кредитування і прийняття рішень про надання позик	4	2				У	
2 Банківські ризики	2	2				КР	
3 Кредитний ризик як складова банківських ризиків	2			1,3	2	К, СР	Колоквіум за результатами вивчення модуля І
Змістовий модуль ІІ. Організація кредитного процесу і засоби мінімізації кредитного ризику банків							
4 Менеджмент кредитного ризику	4		2			У	
5 Оцінка кредитоспроможності позичальника	4	2				У	
6 Процес банківського кредитування	4				2	СР	
Змістовий модуль ІІІ. Оцінка якості кредитного портфеля комерційного банку							
7 Проблеми позички і засоби реструктурування безнадійних банків	4	2			2	У	
8 Кредитний портфель комерційного банку, його класифікація та аналіз	4	4		1,3		У	
9 Створення резерву для покриття можливих втрат від кредитних операцій	4	2	2			КР	Аудиторна контрольна робота за результатами вивчення модулів ІІ-ІV

1	2	3	4	5	6	7	8	9
10	Забезпечення фінансової стійкості банку	4	2					
Разом		36	16	2	2,6	6		

Форми контролю:

- У – усне опитування;
- КР – контрольна робота;
- ПК – перевірка конспектів;
- СР – перевірка завдань для самостійної роботи;
- Т – тестування;
- К – колоквіум.

ЗМІСТ
дисципліни

“КРЕДИТУВАННЯ І КОНТРОЛЬ”

Змістовий модуль І. Теоретичні основи банківського кредитування та характеристика банківських ризиків

Тема 1. Засади банківського кредитування і прийняття рішень про надання позик

Кредитування як найважливіша активна операція комерційного банку. Місце і роль кредитних операцій у банківській діяльності. Функції та принципи кредиту. Економічна природа кредитних відносин.

Мета банківського кредиту. Методи кредитування: разові позички, кредитні лінії, гарантійні (резервні) кредити.

Характеристика умов організації кредитного процесу в банку відповідно до чинного законодавства та нормативних вимог Національного банку України.

Характеристика документів, необхідних для отримання позики. Процес прийняття рішення про надання кредиту.

Етапи процесу кредитування. Кредитна заявка, її зміст та аналіз. Оцінювання мети отримання кредиту, можливих форм забезпечення повернення позички, кредитоспроможності потенційного позичальника. Структурування кредиту. Прийняття рішення про надання кредиту чи про відмову в ньому. Укладання кредитного договору. Способи надання позички. Кредитний моніторинг: контроль за цільовим

використанням кредиту та своєчасним погашенням боргу клієнта перед банком. Структура боргу клієнта перед банком, способи його погашення. Плата за кредит: методи нарахування процентного платежу за кредит.

Література [1; 5; 7; 9; 10; 12; 14; 22; 23; 31; 33–44; 46; 47]

Тема 2. Банківські ризики

Види банківських ризиків, їх характеристика. Внутрішні та зовнішні ризики. Ризики активних і пасивних, балансових і позабалансових операцій. Економічні та політичні ризики.

Фінансові ризики, що найбільше впливають на результати банківської діяльності. Кредитний ризик, його сутність і можливі способи оптимізації. Диверсифікація активних операцій. Диверсифікація кредитного портфеля.

Процентний ризик, його сутність і способи мінімізації. Ризик незбалансованої ліквідності та його оптимізація.

Валютний ризик. Види валютних ризиків. Відкрита валютна позиція. Засоби оптимізації та хеджування валютних ризиків.

Інші види ризиків та їх характеристика.

Література [8–10; 12; 14; 15; 22; 23; 25; 33–44; 47]

Тема 3. Кредитний ризик як складова банківських ризиків

Кредитний ризик і засоби його мінімізації: лімітування кредитів, оперативність при стягненні боргу, диверсифікація активів банку, диверсифікація кредитного портфеля; отримання достатнього забезпечення; страхування кредитних операцій у страхових компаніях і створення страхових резервів. Застава та її роль у забезпеченні повернення кредиту. Гарантії та поручительства за кредитами.

Страхування кредитів шляхом створення резерву для покриття можливих втрат за кредитними операціями банків.

Етапи процесу кредитування. Кредитна заявка, її зміст та аналіз. Мета отримання кредиту, можливі форми повернення позички, кредитоспроможність потенційного позичальника. Структурування кредиту. Прийняття рішення про надання кредиту чи про відмову в ньому. Укладання кредитного договору. Способи надання позички; контроль за цільовим використанням кредиту та своєчасним погашенням боргу клієнта перед банком. Структура боргу клієнта пе-

ред банком і способи його погашення. Плата за кредит: методи нарахування плати за кредит.

Література [6; 7; 9; 10; 12; 14; 22; 23; 31; 33–44; 46; 47]

Змістовий модуль II. Організація кредитного процесу і засоби мінімізації кредитного ризику банків

Тема 4. Менеджмент кредитного ризику

Кредитний ризик, його характеристика. Характеристика системи управління кредитного ризику. Оцінювання кредитного ризику, формування резервів на покриття кредитного ризику.

Способи забезпечення повернення кредиту.

Застава рухомого та нерухомого майна. Застава цінних паперів. Інші види застави. Оцінювання застави. Юридичне оформлення застави. Договір застави та його зміст. Реалізація банком права на заставу.

Переуступка дебіторської заборгованості.

Гарантія третьої особи.

Страхування банком ризику неповернення кредиту. Страхування позичальником відповідальності за непогашення кредиту.

Література [4; 9–12; 16; 17; 19; 26; 29; 33–40; 42–45; 47]

Тема 5. Оцінка кредитоспроможності позичальника

Загальна характеристика системи показників для оцінювання фінансового стану позичальника.

Коефіцієнти ліквідності: методи розрахунку та оптимальне значення.

Коефіцієнти фінансової стійкості: методи розрахунку та оптимальне значення.

Коефіцієнти ділової активності суб'єкта господарювання: методи розрахунку та оцінка.

Коефіцієнти, що відображають ефективність виробництва: методи розрахунку та оцінка.

Коефіцієнти, що відображають потенційну здатність до сплати боргу: методи розрахунку та оптимальне значення.

Особливості застосування рейтингової оцінки.

Оцінювання кредитоспроможності фізичної особи. Способи забезпечення повернення споживчих кредитів. Способи надання та погашення споживчого кредиту.

Особливості споживчого кредитування власників пластикових карток, емігованих комерційними банками.

Література [9; 10; 14; 16; 17; 23; 33–44; 47]

Тема 6. Процес банківського кредитування

Кредитний портфель комерційного банку, його склад, структура та оцінка якості.

Диференціація кредитів за ступенем ризику. Резерви під кредитну заборгованість. Джерела формування, порядок використання.

Характеристика умов організації кредитного процесу в банку відповідно до чинного законодавства та нормативних вимог Національного банку України.

Література [6; 7; 9; 10; 12; 14; 22; 23; 31; 33–44; 46–48]

Змістовий модуль III. Оцінка якості кредитного портфеля комерційного банку

Тема 7. Проблемні позички і засоби реструктуривання безнадійних банків

Сутність проблемних позичок і фактори, що впливають на їх виникнення. Внутрішні та зовнішні фактори, що впливають на якість кредиту та створюють його проблемність.

Робота банку щодо недопущення проблемних позичок. Робота банку, пов'язана з погашенням проблемних позичок. Заходи економічного впливу на позичальника.

Режим фінансового оздоровлення комерційного банку, шляхи підвищення його платоспроможності та власного капіталу.

Шляхи реструктуривання безнадійних банків.
Література [7; 10; 12; 25; 27; 31; 35]

Тема 8. Кредитний портфель комерційного банку, його класифікація та аналіз

Напрями роботи банку з класифікації кредитного портфеля. Визначення класу позичальника. Диференціація кредитного портфеля за ступенем ризику. Аналіз кредитного портфеля.

Література [9–11; 18–20; 31; 33–48]

Тема 9. Створення резерву для покриття можливих втрат від кредитних операцій

Загальні умови формування та використання резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями.

Критерії класифікації кредитних операцій.

Особливості оцінки фінансового стану позичальника.

Класифікація позичальників за результатами оцінювання їх фінансового стану.

Визначення групи кредитних операцій за станом обслуговування позичальником боргу.

Класифікація кредитного портфеля.

Порядок розрахунку резерву під кредитні ризики.

Література [3; 9–11; 18–20; 31; 33–48]

Тема 10. Забезпечення фінансової стійкості банку

Поняття ліквідності та платоспроможності банку. Характеристика системи оцінювання діяльності банку – “SAMEL”. Система обов'язкових економічних нормативів, їх характеристика. Регулювання банківської діяльності та нагляд.

Література [4; 10; 30; 31; 35; 46]

ПЛАН СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ, ЛАБОРАТОРНИХ) ЗАНЯТЬ

Заняття 1. Засади банківського кредитування і прийняття рішень про надання позик

1. Функції та принципи кредиту. Економічна природа кредитних відносин.
2. Методи кредитування.
3. Етапи процесу кредитування.
4. Укладання кредитного договору.

Література [1; 5; 7; 9; 10; 12; 14; 22; 23; 31; 33–44; 46; 47]

Заняття 2. Банківські ризики

1. Види банківських ризиків, їх характеристика.
2. Фінансові ризики.
3. Процентний ризик, його сутність і способи мінімізації.
4. Валютний ризик.

Література [8–10; 12; 14; 15; 22; 23; 25; 33–44; 47]

Заняття 3. Кредитний ризик як складова банківських ризиків

1. Кредитний ризик і засоби його мінімізації.
2. Диверсифікація активів банку.
3. Кредитний моніторинг.
4. Плата за кредит: методи нарахування плати за кредит.
Література [6; 7; 9; 10; 12; 14; 22; 23; 31; 33–44; 46; 47]

Заняття 4. Менеджмент кредитного ризику

1. Кредитний ризик, його характеристика.
2. Оцінка кредитного ризику, формування резервів на покриття кредитного ризику.
3. Способи забезпечення повернення кредиту.
Література [4; 9–12; 16; 17; 19; 26; 29; 33–40; 42–45; 47]

Заняття 5. Оцінка кредитоспроможності позичальника

1. Загальна характеристика системи показників оцінювання фінансового стану позичальника.
2. Розрахунок показників фінансового стану позичальника.
3. Особливості споживчого кредитування власників пластикових карток, емітованих комерційними банками.
Література [9; 10; 14; 16; 17; 23; 33–44; 47]

Заняття 6. Процес банківського кредитування

1. Характеристика умов організації кредитного процесу в банку.
2. Кредитний портфель комерційного банку, його склад, структура та оцінка якості.
Література [6; 7; 9; 10; 12; 14; 22; 23; 31; 33–44; 46–48]

Заняття 7. Проблемні позички і засоби реструктуризування безнадійних банків

1. Сутність проблемних позичок і фактори, що впливають на їх виникнення.
2. Робота банку щодо недопущення проблемних позичок.
3. Заходи економічного впливу на позичальника.
Література [7; 10; 12; 25; 27; 31; 35]

Заняття 8. Кредитний портфель комерційного банку, його класифікація та аналіз

1. Визначення класу позичальника.
2. Диференціація кредитного портфеля за ступенем ризику.
Література [9–11; 18–20; 31; 33–48]

Заняття 9. Створення резерву для покриття можливих втрат від кредитних операцій

1. Загальні умови формування та використання резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями.
2. Критерії класифікації кредитних операцій.
3. Порядок розрахунку резерву під кредитні ризики.
Література [3; 9–11; 18–20; 31; 33–48]

Заняття 10. Забезпечення фінансової стійкості банку

1. Розрахунки економічних нормативів.
2. Оцінка ліквідності та платоспроможності банку.
3. Організація банківського нагляду.
Література [4; 10; 30; 31; 35; 46]

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Засвоєння студентами заочної форми навчання знань з курсу “Кредитування і контроль” перевіряється за допомогою контрольної роботи, складовими якої є теоретична і практична частини.

Теоретична — це поглиблене вивчення однієї з тем курсу і письмове викладення її у формі реферату чи доповіді.

При написанні контрольної роботи студенти повинні опрацювати відповідні законодавчі та нормативні акти, що регулюють діяльність комерційного банку в тій сфері, якій присвячена тема роботи.

На цитати і статистичні матеріали робляться посилання на джерело інформації.

Теоретичне питання контрольної роботи має висвітлюватися ла-конічно і послідовно, без повторів і відступів від основної теми.

Список використаної літератури повинен містити законодавчі та нормативні акти із зазначенням їх номера і дати, з якої вони набрали

юридичної сили, тобно у хронологічному порядку, а підручники, посібники, монографії, статті з періодичних видань — в алфавітному із зазначенням прізвища та ініціалів автора, назви праці чи статті, вказується також місце видання, назва видавництва і обсяг видання.

Розв'язання задачі повинно супроводжуватися поясненням і посланням на джерело інформації, яке підтверджує правильність наведеного алгоритму розв'язання (підручник, посібник, нормативний акт НБУ).

Контрольну роботу виконують у рукописному, друкованому або комп'ютерному варіанті розбірливо, грамотно, без скорочень (окрім загальнонавчаних). Сторінки мають бути пронумеровані.

Обсяг контрольної роботи в рукописному варіанті — 20–30 сторінок учнівського зошита або 10–15 сторінок друкованого тексту. Друкований чи комп'ютерний варіант роботи оформляють згідно з вимогами державного стандарту.

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Види банків, умови їх створення в Україні.
2. Лізингові операції і розрахунок вартості лізингових платежів.
3. Банківські ризики, їх види, характеристика.
4. Кредитний ризик і методи його мінімізації.
5. Система управління банківськими ризиками.
6. Фінансові ризики, їх види, характеристика.
7. Організація банківського нагляду.
8. Оцінка ліквідності та платоспроможності банку.
9. Оцінка кредитного ризику.
10. Процентний ризик, його сутність, способи мінімізації.
11. Засоби оптимізації та хеджування валютних ризиків.
12. Нагляд Національного банку України за якістю кредитного портфеля комерційного банку.
13. Організація кредитних взаємовідносин клієнта з банком.
14. Етапи процесу банківського кредитування.
15. Оцінювання кредитоспроможності позичальника.
16. Способи забезпечення повернення банківських кредитів.
17. Сложивчі кредити.
18. Іпотечний кредит.
19. Кредити, пов'язані з вексельним обігом.
20. Міжбанківський кредити, їх види.

21. Регулювання НБУ процесу банківського кредитування.
22. Види кредитів комерційних банків.
23. Економічний ризик, притаманний кредитним операціям.
24. Кредитна політика комерційного банку.
25. Кредитний портфель комерційного банку: сутність, структура та оцінка якості.
26. Проблемні кредити та їх реструктуризація.
27. Оцінювання кредитоспроможності фізичних осіб.
28. Методи кредитування, що застосовуються сучасними банками.
29. Характеристика валютних ризиків відкритої позиції.
30. Порядок одержання кредитів в іноземній валюті від іноземних кредиторів

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Банківська система України, її склад і функції окремих ланок.
2. Види банків, їх класифікація.
3. Умови створення комерційних банків в Україні.
4. Порядок реєстрації комерційних банків в Україні.
5. Порядок ліцензування банківської діяльності в Україні.
6. Принципи діяльності комерційних банків в Україні.
7. Організаційна структура сучасного комерційного банку.
8. Активні операції комерційних банків та їх класифікація за рівнем ліквідності.
9. Пасивні операції комерційних банків, принципи їх організації.
10. Порядок створення резерву на покриття збитків від можливих ризиків при проведенні кредитних операцій.
11. Банківські ризики, їх мінімізація.
12. Методи управління кредитним ризиком.
13. Створення резерву на покриття можливих збитків від проведення операцій з цінними паперами.
14. Банківський і комерційний кредит, їх порівняльний аналіз.
15. Реструктуризація безнадійних кредитів.
16. Комерційний кредит та його особливості.
17. Види векселів.
18. Вимоги до оформлення комерційних векселів.
19. Метод рейтингової оцінки кредитоспроможності позичальника.
20. Робота банку з проблемними позичками.
21. Способи забезпечення повернення банківського кредиту.

22. Етапи процесу кредитування.
23. Процентний ризик; способи його оптимізації.
24. Ризик ліквідності, способи його оптимізації.
25. Рейтингова оцінка діяльності банку.
26. Кредитний договір, його зміст.
27. Лімітування кредитів як спосіб захисту від кредитного ризику.
28. Диверсифікація кредитного портфеля як спосіб захисту від кредитного ризику.
29. Сутність і причини виникнення проблемних кредитів.
30. Принципи і функції кредиту.
31. Особливості кредитування АПК.
32. Аналіз і класифікація кредитного портфеля.
33. Форфейтингові операції комерційних банків.
34. Сложивче кредитування, його особливості.
35. Факторингові операції комерційних банків.
36. Характеристика документів, що надаються при оформленні кредиту.
37. Іпотечний кредит.
38. Порядок і способи надання кредиту.
39. Документальне оформлення кредиту.
40. Оцінювання вартості кредитних ресурсів банку.
41. Контроль за дотриманням нормативів кредитного ризику.
42. Види кредитів комерційних банків.
43. Форми кредиту.
44. Кредитний ризик і способи його мінімізації.
45. Лізингові операції банків.
46. Фактори, що впливають на вартість кредиту.
47. Загальні умови організації кредитних відносин клієнта з банком.
48. Основні етапи процесу кредитування.
49. Оцінювання кредитоспроможності позичальника — юридичної особи.
50. Оцінювання кредитоспроможності позичальника — фізичної особи.
51. Оцінювання кредитоспроможності банку — позичальника.
52. Заставне право банку і способи його реалізації.
53. Гарантія як форма забезпечення зобов'язань позичальника перед банком.
54. Страхування кредитних операцій у страхових компаніях.
55. Створення і використання резерву на покриття можливих втрат за кредитними операціями.
56. Регулювання НБУ кредитного ризику за операціями комерційних банків за допомогою економічних нормативів.

57. Способи надання та погашення кредиту.
58. Документальне оформлення надання позички банком. Кредитний договір.
59. Кредитування шляхом відкриття кредитної лінії.
60. Разові кредити.
61. Гарантійні (резервні) кредити.
62. Плата за користування банківським кредитом.
63. Проблемні позички і банківський контроль.
64. Споживчі кредити.
65. Кредитна картка як форма кредитування споживчих потреб населення.
66. Контокорентний кредит.
67. Кредит за овердрафтом.
68. Використання резерву, створеного для покриття збитків від кредитних операцій.
69. Кредити, пов'язані з вексельним обігом.
70. Обліковий кредит.
71. Авальний кредит.
72. Кредит під заставу комерційних векселів.
73. Міжбанківський кредит, його види.
74. Кредити, що купують комерційні банки через кредитні тендери.
75. Кредити овернайт через постійно діючу лінію рефінансування НБУ.
76. Іпотечний кредит.
77. Консорціумний кредит.
78. Факторингове обслуговування та його вартість.
79. Фактори, що впливають на вартість лізингових платежів.
80. Розрахунок вартості лізингових платежів.
81. Організація міжбанківських кореспондентських відносин.
82. Оперативність при стягненні боргу, мінімізація кредитного ризику.
83. Оцінювання фінансової стабільності позичальника.
84. Оцінювання ліквідності балансу позичальника.
85. Метод рейтингової оцінки кредитоспроможності позичальника.
86. Дотримання банком економічних нормативів, що регулюють ризики в його діяльності.
87. Місце кредитних операцій у банківській діяльності.
88. Валютні кредити.
89. Банківський моніторинг.
90. Оцінювання ділової активності позичальника.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Закон України “Про підприємництво” від 26.02.91 № 785/ХІІ-ВР // ВВР України. — 1991. — № 14.
2. Закон України “Про підприємства в Україні” від 27.03.91 № 887/ХІІ-ВР // ВВР України. — 1991. — № 24.
3. Закон України “Про зовнішньоекономічну діяльність” від 16.04.91 № 959/ХІІ-ВР // ВВР України. — 1991. — № 29.
4. Закон України “Про цінні папери і фондову біржу” від 18.06.91 № 1202/ХІІ-ВР // ВВР України. — 1991. — № 38.
5. Закон України “Про господарські товариства” від 19.09.91 № 1576/ХІІ-ВР // ВВР України. — 1991. — № 49.
6. Закон України “Про заставу” від 02.10.92 № 2654-ХІІ // ВВР України. — 1992. — № 47.
7. Закон України “Про страхування” від 07.03.96 № 85/96-ВР // ВВР України. — 1996. — № 18.
8. Закон України “Про лізинг” від 16.12.97 № 723/97-ВР // ВВР України. — 1998. — № 16.
9. Закон України “Про Національний банк України” від 20.05.99 № 679-ХІV // Голос України. — 1999. — № 112 (із змін., внесеними Законами України від 17.02.2000 № 1458-ІІІ // ВВР України. — 2000. — № 14–16, — Ст. 124; від 20.04.2000 № 1658-ІІІ // ВВР України. — 2000. — № 29. — Ст. 230 від 13.07.2000 № 1919-ІІІ).
10. Закон України “Про банки і банківську діяльність” від 07.12.2000 № 2121-ІІІ // Уряд. кур’єр. — 2001. — № 8.
11. Закон України “Про платіжні системи та переказ грошей” від 05.04.01 № 2346-ІІІ // Уряд. кур’єр. — 2001.
12. Закон України “Про обіг векселів в Україні” від 04.05.01 № 2374-ІІІ // Уряд. кур’єр. — 2001.
13. *Інструкція* № 1 з організації емісійно-касової роботи в установах банків України: Затв. постановою Правління НБУ від 07.07.94 № 129.
14. *Положення* про кредитування: Затв. постановою Правління НБУ від 28.09.95 № 246.
15. *Положення* про порядок здійснення консорціумного кредитування: Затв. постановою Правління НБУ від 14.03.96 № 351 // Законодавчі та нормативні акти з банківської діяльності. — 1996. — № 2.
16. *Положення* про розрахунки пластиковими картками міжнародних платіжних систем: Затв. постановою Правління НБУ від 24.02.97 № 37.
17. *Положення* про впровадження пластикових карток міжнародних платіжних систем у розрахунках за товари, надані послуги та при видачі готівки: Затв. постановою Правління НБУ від 24.03.97 № 86/1890.
18. *Положення* про відкриття та функціонування кореспондентських рахунків банків-резидентів та нерезидентів в іноземній валюті та кореспондентських рахунків банків-нерезидентів у гривнях: Затв. постановою Правління НБУ від 26.03.98 № 118 (із змін. від 07.05.01 № 185).
19. *Інструкція* про порядок відкриття та використання рахунків у національній та іноземній валюті: Затв. постановою Правління НБУ від 18.12.98 № 527 (із змін. і допов. на 22.07.99; 20.03.01; 04.04.01).
20. *Правила* здійснення операцій на міжбанківському валютному ринку України: Затв. постановою Правління НБУ від 18.03.99 № 127.
21. *Положення* щодо організації діяльності комерційних банків на ринку цінних паперів: Затв. рішенням Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 18.05.99 // Законодавчі та нормативні акти з банківської діяльності. — 1999. — № 7.
22. *Положення* про операції банків з векселями: Затв. постановою Правління НБУ від 28.05.99 № 258 // Законодавчі та нормативні акти з банківської діяльності. — 1999. — № 7.
23. *Положення* про порядок формування та використання резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків: Затв. постановою Правління НБУ від 06.07.2000 № 279 (із змін. і допов. від 24.10.2000 № 418 і від 05.04.01 № 151).
24. *Про затвердження* переліків і тарифів банківських операцій (послуг), що надаються установами та територіальними управліннями НБУ за операціями (послугами), пов’язаними з діяльністю клієнтів і банків-кореспондентів Національного банку України: Затв. постановою Правління НБУ від 08.08.2000 № 311.
25. *Положення* про механізм рефінансування комерційних банків України: Затв. постановою Правління НБУ від 15.12.2000 № 484 // Законодавчі та нормативні акти з банківської діяльності. — 2001. — № 2.

26. *Правила організації розрахунково-касового обслуговування комерційними банками клієнтів і взаємовідносин з цього питання між територіальними управліннями НБУ та комерційними банками в національній валюті*: Затв. постановою Правління НБУ від 05.02.01 № 44.
27. *Інструкція про організацію роботи з готівкового обігу установами банків України*: Затв. постановою Правління НБУ від 19.02.01 № 69.
28. *Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні*: Затв. постановою Правління НБУ від 19.02.01 № 72.
29. *Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті*: Затв. постановою Правління НБУ від 29.03.01 № 135.
30. *Положення про порядок видачі банкам банківських ліцензій, письмових дозволів та ліцензій на виконання окремих операцій*: Затв. постановою Правління НБУ від 17.07.01 № 275.
31. *Положення про порядок створення і державної реєстрації банків, відкриття їх філій, представництв, відділень*: Затв. постановою Правління НБУ від 31.08.01. № 375.
32. *Банки і банківські операції*: Учебник для вузів / Под ред. проф. Е. Ф. Жукова. — М.: Банки и биржи; ЮНИТИ, 1997. — 472 с.
33. *Банківська енциклопедія* / За ред. д-ра екон. наук А. М. Мороза. — К.: Ельтон, 1993. — 328 с.
34. *Банківські операції*: Підручник / А. М. Мороз, М. І. Савлук, М. Ф. Пуховкіна та ін.; За ред. д-ра екон. наук, проф. А. М. Мороза. — К.: Вид-во КНЕУ, 2000. — 384 с.
35. *Банківські операції*: Підручник / За ред. В. І. Міщенко, Н. Г. Славянської. — К.: Знання, 2005. — 727 с.
36. *Банківське дело*: Учебник / Под ред. проф. В. И. Колесникова, проф. Л. П. Кроливецкой. — М.: Финансы и статистика, 1995. — 480 с.
37. *Збірник виробничих ситуацій з навчальної дисципліни “Банківські операції”* / Кер. авт. кол. А. М. Мороз. — К.: Вид-во КНЕУ, 1998. — 448 с.
38. *Калина А. В., Кочетков А. А.* Работа современного коммерческого банка: Учеб.-метод. пособие. — К.: МАУП, 1997. — 224 с.
39. *Коммерческие банки* / Э. Рид, Р. Котгер, Э. Гилл, Р. Смит. — М.: СП “Космополис”, 1991. — 480 с.
40. *Кочетков В. Н.* Анализ кредитоспособности клиентов. Кредитные риски: Учеб.-метод. пособие. — К.: УФИМБ, 1995. — 16 с.

41. *Кредитна система України і банківські технології*: У 3 кн. — Львів: ЛБІ НБУ-2002.
42. *Операції комерційних банків*: Курс лекцій / Р. Коцовська, В. Ричаківська, Г. Табачук, М. Вовнюк. — Львів: Центр Європи, 1997. — 276 с.
43. *Основы банковского дела* / Под ред. А. Н. Мороза. — К.: Либра, 1994. — 330 с.
44. *Остапшин Т. П.* Основы банковской справи: Курс лекций. — К.: МАУП, 1999. — 112 с.
45. *Платіжні системи*: Навч. посіб. для студ. вищ. закл. освіти / В. А. Ющенко, А. С. Савченко, С. Л. Цокол та ін. — К.: Либідь, 1998. — 416 с.
46. *Попович В. М., Степаненко А. И.* Управление кредитными рисками заемщика, кредитора, страховщика: Учеб.-практ. пособие. — К.: Правові джерела, 1996. — 260 с.
47. *Савлук М. І., Мороз А. М., Коряк А. А.* Вступ до банківської справи. — К.: Либра, 1998. — 344 с.
48. *Уоскин В. М.* Современный коммерческий банк: управление и операции. — М.: Все для вас, 1993. — 320 с.
- Додаткова*
1. *Білоконь Г. М.* Банківський нагляд та аудит. — К.: ІГЦ НБУ, 1999. — 155 с.
2. *Горячев І. Ю.* Державний і незалежний контроль за діяльністю комерційних банків // Вісн. НБУ. — 1996. — № 4.
3. *Олексієнко М., Романик М.* Організація, форми та методи ревізійної роботи в банках // Вісн. НБУ. — 1998. — № 5.
4. *Петрашко Л. П.* Валютні операції: Навч. посіб. — К.: Вид-во КНЕУ, 2001. — 204 с.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Тематичний план вивчення дисципліни “Кредитування і контроль”	4
Зміст дисципліни “Кредитування і контроль”	5
План семінарських (практичних, лабораторних) занять.....	9
Вказівки до виконання контрольної роботи	11
Теми контрольних робіт.....	12
Питання для самоконтролю	13
Список рекомендованої літератури.....	16

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *О. М. Коваленко*
Комп'ютерне верстання *А. А. Кучерук*

Зам. № ВКЦ-4363

Формат 60×84/16. Папір офсетний.
Друк ротативний трафаретний.

Наклад 50 пр.

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП

ДП «Видавничий дім «Персонал»

03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. XX

*Свідчення про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008*